

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 1018200207
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1018200207.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., so sídlom Rožňavská 1, 832 72 Bratislava, IČO: 35 914 939, proti žalovanému: Dopravný úrad, so sídlom Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava, za účasti: 1/ RegioJet a. s., so sídlom Obchodná 48, 811 06 Bratislava, IČO: 47 231 271, zast.: Doležal & Partners, s.r.o., so sídlom Michalská č .9, 811 03 Bratislava, 2/ Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, so sídlom Námestie slobody 6, P. O. BOX 100, 810 05 Bratislava, 3/ Železnice Slovenskej republiky, Bratislava, so sídlom Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO: 35 914 939, v konaní o všeobecnej správnej žalobe, o kasačnej sťažnosti proti výroku II. uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. augusta 2019 č. k. 5S/27/2018-102, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. augusta 2019 č. k. 5S/27/2018-102 v časti výroku II. z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na krajskom súde

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „krajský súd“) napadnutým uznesením podľa § 99 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“, resp. „Správny súdny poriadok“) konanie o všeobecnej správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. 20443/2017/OLP-0010 zo dňa 08.12.2017 z dôvodu späťvzatia žaloby zastavil. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 170 písm. b) S.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie bolo zastavené a nebol zistený žiaden dôvod na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p.

2. Proti uzneseniu krajského súdu v časti náhrady trov konania (výrok II.) podal ďalší účastník v 1. rade (ďalej len „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť, v ktorej uviedol ako dôvod kasačnej sťažnosti nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.).

3. Sťažovateľ považuje uznesenie krajského súdu v napadnutej časti o nepriznaní trov konania za nezákonné, a to z dôvodu nesprávnej interpretácie a aplikácie zákonných ustanovení vzťahujúcich sa k určení nároku na náhradu trov konania v prípade zavineného zastavenia konania jedným z účastníkov konania. Sťažovateľ poukázal na § 170 písm. b) S.s.p., z ktorého však zákon pripúšťa výnimku uvedenú v § 171 ods. 1 S.s.p. a podľa jeho názoru krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že nie je daný dôvod na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p.

4. Sťažovateľ konštatoval, že krajský súd konanie zastavil z dôvodu žalobcom učeného späťvzatia správnej žaloby v celom rozsahu, pričom z podania označeného ako „Späťvzatie žalobného návrhu“ z 30.07.2019 je evidentné, že žalobca vzal správnu žalobu v celom rozsahu späť bez uvedenia dôvodu. Sťažovateľ poukázal na to, že bezdôvodné späťvzatie správnej žaloby je exemplárnym, jednoznačným príkladom procesného zavinenia zastavenia konania žalobcom, v dôsledku ktorého ostatným účastníkom konania vzniká nárok na náhradu trov konania (odkázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.09.2009 č. k. I. ÚS 196/09-285). Sťažovateľovi pritom v konaní vznikli trovy v súvislosti s plnením povinnosti písomne sa vyjadriť k správnej žalobe žalobcu, ako mu to uložil krajský súd vo výzve na vyjadrenie k správnej žalobe z 17.04.2018.

5. S poukazom na § 171 ods. 1 S.s.p. v spojitosti s § 169 S.s.p. tak sťažovateľovi nesporne vznikol nárok na náhradu trov súvisiacich s podaním vyjadrenia k žalobe z 11.10.2018 voči žalobcovi, ktorý svojím späťvzatím procesne zaviniel zastavenie konania. Krajský súd tak rozhodol celkom arbitrárne, v rozpore s právnou úpravou a konštantnou judikatúrou najvyšších súdnych inšancií, keď sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľ si v kasačnej sťažnosti zároveň vyčíslil vzniknuté trovy právneho zastúpenia.

6. Na základe uvedených záverov sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd uznesenie krajského súdu v napadnutej časti výroku II. zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Sťažovateľ si uplatnil trovy kasačného konania.

7. Žalobca, žalovaný ani ďalší účastníci v 2. a 3. rade sa nevyjadrili ku kasačnej sťažnosti.

II.

Právne názory kasačného súdu

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „Najvyšší súd“) konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou (§ 442 S.s.p.) a včas (§ 443 S.s.p.) kasačný súd preskúmal v rozsahu dôvodov podanej kasačnej sťažnosti uznesenie v napadnutej časti a jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.) si osvojil záver, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnuté uznesenie krajského súdu je v časti výroku o náhrade trov konania podľa 462 ods. 1 S.s.p. potrebné zrušiť a vec mu na ďalšie konanie.

9. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalobou podanou na krajský súd dňa 12.02.2018 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 20443/2017/OLP-0010 zo dňa 08.12.2017, ktorým žalovaný zmenil rozhodnutie Dopravného úradu č. 06218/2017/ORD-051 zo dňa 14.09.2017 tak, že poskytol právo prístupu sťažovateľovi k železničnej infraštruktúre pre navrhované dva páry služby medzinárodnej osobnej železničnej dopravy, s časom odchodu vlaku z Prahy, hl. n. o 11:20 hod. a o 17:20 hod. a s časom odchodu vlaku z Bratislavy, hl. st. o 8:45 hod. a o 12:45 hod., na území Slovenskej republiky, v časti Kúty, št. hranica - Bratislava, hl. st. a stanovil lehotu a podmienky, za ktorých možno požiadať o nové posúdenie.

10. Na základe výzvy krajského súdu podal sťažovateľ zastúpený advokátskou kanceláriou Doležal & Partners, s.r.o. dňa 11.10.2018 vyjadrenie k správnej žalobe, v ktorej ju navrhol ako nedôvodnú zamietnuť.

11. Žalobca podaním z 30.07.2019 vzal správnu žalobu v celom rozsahu späť a navrhol konanie zastaviť, a to bez udania dôvodu. Na základe tohto späťvzatia krajský súd konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

12. Predmetom konania na kasačnom súde bol výrok II. uznesenia krajského súdu o trovách konania, ktorým krajský súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa § 170 písm. b) S.s.p., pričom krajský v odôvodnení konštatoval, že nezistil žiaden dôvod na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p. Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, keď aplikoval § 170 písm. b) S.s.p. a celkom arbitrárne a v rozpore s právnou úpravou rozhodol, že nie je daný dôvod na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p. a tým sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov konania, ktoré mu v konaní vznikli v súvislosti s plnením povinnosti, ktorú mu krajský súd uložil.

Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, ktorý mal späťvzatie správnej žaloby bez uvedenia dôvodu posúdiť ako procesné zavinenie zastavenia konania žalobcom, čo kasačný súd vyhodnotil ako dôvodné.

Podľa § 170 S.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak

- a) žaloba bola odmietnutá,
- b) konanie bolo zastavené,
- c) konanie bolo začaté na základe žaloby prokurátora,
- d) ide o konanie o kompetenčnej žalobe.

Podľa § 171 ods. 1 S. s. p. ak niektorý z účastníkov procesne zaviniť odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom.

13. Kasačný súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. Ustanovenie § 171 S.s.p. vyjadruje zásadu procesnej zodpovednosti, ktorá sa uplatňovala aj podľa doterajšej právnej úpravy (§ 146 ods. 2 O.s.p.). Ak niekto z účastníkov konania zaviniť trovy konania, môže byť zaviazaný na ich náhradu. Rozhodnutie o nepriznaní trov konania žiadnemu z účastníkov pri zastavení konania, ktoré je upravené v § 170 S.s.p. (predtým v § 146 ods. O.s.p.) sa na rozdiel od § 171 aplikuje v prípadoch, kedy nie je možné objektívne zistiť, kto zastavenie konania zaviniť. Použitie § 171 ods. 1 S.s.p. teda vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka zavinenia sa však hodnotí iba podľa procesného výsledku. Procesné zavinenie môže spočívať v konaní žalobcu (bezdôvodné späťvzatie žaloby) alebo vo vzťahu výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu uvedených v žalobnom návrhu.

Kasačný súd dodáva, že tieto zásady náhrady trov konania boli uplatňované súdnou praxou aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy a zostávajú zachované aj v podľa nových procesných kódexov.

14. Podľa názoru kasačného súdu bolo v konaní preukázané, že zastavenie konania procesne zaviniť žalobca, ktorý vzal správnu žalobu v celom rozsahu späť, pričom v späťvzati žiadnym spôsobom nevysvetlil dôvod, pre ktorý žiadal konanie začaté na základe ním podanej žaloby zastaviť resp. dôvod, na ktorý by bolo možné prihliadať pri vyhodnocovaní procesného zavinenia zastavenia konania. Procesné zavinenie nie je podľa kasačného súdu možné vyvodíť ani z procesného správania žalovaného či ďalších účastníkov konania. Pokiaľ teda žalobca vzal žalobu späť bez udania dôvodu, nesie zodpovednosť za procesný výsledok konania (zastavenie konania) a musí znášať následky s tým spojené, a to povinnosť nahradiť trovy konania iniciovaného žalobcom ostatným účastníkom.

15. Podľa kasačného súdu krajský súd nedostatočne ozrejml záver o nezistení dôvodu na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p., a to za situácie, keď bolo konanie zastavené na základe neodôvodneného späťvzatia žaloby. Podľa kasačného súdu nič by nebránilo krajskému súdu skúmať zavinenie zastavenia podľa § 171 ods. 1 S.s.p. a následne využiť možnosť rozhodnúť o priznaní účelne vynaložených trov konania sťažovateľovi (resp. ostatným účastníkom). Krajský súd preto pochybil, ak bez náležitého skúmania procesného zavinenia zastavenia konania žalobcom, nepriznal žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania.

16. Kasačný súd má za to, že krajský súd otázku náhrady trov konania nesprávne právne posúdil. Podľa kasačného súdu v prípade späťvzatia žaloby žalobcom bez uvedenia dôvodu nestačí strohé konštatovanie, že krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. b) S.s.p. a že nezistil dôvod na aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p.

17. Kasačný súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti a nutnosti zrušenia uznesenia krajského súdu v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania, a preto postupoval podľa § 462 ods. 1 S.s.p. a uznesenie krajského súdu vo výroku II. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Podľa § 462 ods. 1 S.s.p. ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

18. V ďalšom konaní bude preto úlohou krajského súdu, aby vo veci v zmysle vyššie uvedených právnych názorov kasačného súdu opätovne rozhodol o trovách konania (§ 469 S.s.p.).

19. O trovách kasačného konania rozhodne s poukazom na § 467 ods. 3 S.s.p. krajský súd.

Podľa § 467 ods. 3 S.s.p. ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 438 v spojení s § 439 S.s.p.).